

נחום ברנע

הזדמנות אחרונה, כואבת

קוצר הזמן קריטי: התביעה תתקשה להוכיח יסוד נפשי. היא תתקשה אפילו להוכיח שהייתה כאן המתה בק' לות דעת או שהכרוזים שנורו מרובהו של פריג'ה גרמו למוות. ספק רב אם הפרשה הזאת תסתיים בהרשעה פלילית.

מה יש כאן בכל זאת? חייל שהפר את פקודות הצבא, משטרה רשלנית, פרקליטות צבאית נרפית ואווירה ציבורית מסוכנת. העובדה שההרוג הוא יהודי ולוחם אמיץ שהציל אזרחים, מעצימה את הטררגדיה, אבל לא רלוונטית לניתוח המשפטי. פריג'ה היה עבריין גם אם הקורבן שלו היה טרוריסט פלסטיני.

הפיגוע התרחש ביום חמישי בבוקר. החקירה במ' שטרת ירושלים התקיימה רק כדי לצאת ידי חובה: החייל היורה התפאר בירי בראיון בערוץ 14, הצהיר מה שהצהיר ושחרר לביתו. הקורבן הוכא במצב אנוש להרסה. הרופאים לא מצאו קליעים בגופו: היו פצעי כניסה ופצעי יציאה. מיד לאחר שנקבע מותו, המשטרה שיחררה את הגופה לקבורה. משום מה, המשטרה ויתרה על ניתוח לאחר המוות. לא בטוח שהניתוח היה מועיל משפטי.

הפרקליטות הצבאית הניחה את החקירה למשטרה, ולה בלבד. איפה הצבא, שאלתי. גורמים בפרקליטות הסבירו לי שכאשר אירוע עם חיילים מתרחש בסביבה אזרחית, הצבא לא מתערב. אם, למשל, חייל מכה חבר שלו במהלך חופשה, זהו תיק למשטרה, לא לצה"ל. לעניות דעתי הלא-מלומדת, זאת דוגמה צולעת ונימוק שקשה לקבל אותו: הסביבה הייתה אזרחית אבל הרובה צבאי; גם המדים. כאשר חייל הורג אדם ברוי בה שנתן לו צה"ל, המשטרה הצבאית החוקרת חייבת לפתוח בחקירה. לראיה: כאשר חייל נוהג ברכב צבאי ומעורב בתאונה, מצ"ח חוקרת. על פי ההבנה שלי, חיי אדם יקרים לא פחות ממכה בטמבון.

בפרקליטות הצבאית חשבו אחרת. רק ביום שישי, 24 שעות ויותר לאחר האירוע, הפצ"רייה התעוררה. זה היה לאחר פרסום הסרטון שמ'

ראה שקסטלמן נורה לאחר שהרים ידיים, חשף את חוהו וצעק שהוא ישראלי, ולאחר שידור הראיון החיגיגי של ינון מגל עם החייל היורה. באחת בצהריים פנתה הפרקליטות הצבאית לראשונה למשטרה. מכיוון שהשבת הייתה בפתח, רחו את החקירה ליום ראשון. פריג'ה נעצר לחקירה שלוש יממות לאחר האירוע. גרסתו השתפרה בין לבין. הלו"ז מחייב הערה קטנה בשו"ל ליים על אודות השבת והמעורבות שלה במקרי ביש צבאיים. מערכת הביטחון כמוה כבתי החולים: בשבת עובדים במתכונת שבת. בחגים עובדים במתכונת שישי. זה טבעי, אנו"שי, מובן והרהר אסון. 7 באוקטובר 1973. אני זוכר עוד כמה השנה הוא הוכחה ניצחת; גם 6 באוקטובר 1973. אני זוכר עוד כמה אירועים כאלה, לאורך השנים. מתברר, למרבה ההפתעה, שלא תמיד האויב זוכר את יום השבת לקודשו. לתשומת לב כוחותינו.

האספקה היומיומית מאפשרת לחמאס להאריך את הלחימה שלו עוד ועוד. מלחמה מפגישה לפעמים, זמנית, את האינטרסים של שני הצדדים.

הצר שלנו במלחמה הזאת מתנהל באורח קצת שונה מהצר שלנו במלחמות קודמות. המעורבות האמריקאית, כולל התלות באספקה הצבאית, גדולה יותר מבעבר; התחושה שצה"ל הוא הגורם שמקבל את ההחלטות - שרי הקבינט יכולים לכלום תוכניות של צה"ל אבל לא יכולים לכפות את רצונותיהם על הצבא - חזקה יותר מבעבר. לטוב ולרע, הרמטכ"ל הוא מצביא המלחמה. בדרג הפוליטי יש ואקום מנהיגותי. חלק ממנו נובע מחוסר אמון; חלק מסגנון העבודה הרחייני של נתניהו. נתניהו וגלנט נואמים הרבה; גם גנץ. זה לא אומר שהם מחליטים הרבה.

בין השורות מתנהל מאבק בין ראש הממשלה לשר הביטחון על הדימוי שלהם במלחמה. כל אחד מהם רואג שהציבור יידע שהוא, רק הוא, מנהל את המלחמה. התור צאה היא שהם מרבים להופיע - יותר מכל מי שמיי לא את תפקידיהם בכל המלחמות הקודמות - ומרבים להסתבך באמירות שדורשות עוד ועוד הסברים, עוד ועוד מסיבות עיתונאיים. "אלה החיים", אמר נתניהו על הסיום הטרגי של הפיגוע בירושלים ונאלץ לטלפן לאב השכול ולהתנצל: "אני מכבד אתכם יותר מדי", אמר נתניהו למשפחות החטופים במפגש הכאוטי בהרצליה. הכוונה הייתה טובה, אבל נתניהו נאלץ לשוב ולהסייב. גלנט ריווח אמת לראשי היישובים בצפון, אבל נאלץ לנסח את דבריו מחדש - כל זה ועוד, בעיצומה של מלחמה.

קוצר הזמן קריטי

12 שניות בלבד נמשכה ההתלבטות של סמ"ר (מיל') אביעד פריג'ה לפני שירה למוות ביובל קסטלמן, האזרח שחיסל את המחבלים בירושלים ביום חמישי שעבר.

הרוגים בשטח, חטופים בסימן שאלה: צה"ל בחאן ינון, השבוע | צילום: דו"צ

נכון לאתמול בבוקר נפתח ניסיון מחורי דש, בדחיפה אמריקאית, לעסקת חטופים תמורת אסירים, הפעם תחת הכרזת "פצועים וחולים". במסגרת הזאת ניתן יהיה לשחרר גם נשים. חמאס עדיין לא אמר כן, וגם קבינט המלחמה שלנו לא אמר כן. צמרת הצבא לא מאושרת מהפסקת הלחימה בנקודת הזמן הנוכחית, בלי שהושגה הכרעה, בלי הישגים שאפשר יהיה להתגאות בהם גם לאחר שישקע אבק הקרב. הוויכוח שמלווה את תהליך קבלת ההחלטות מתחילת המלחמה משתלט שוב על סדר היום: מה קודם למה, מה חשוב ממה, שחרור עוד חטופים או חיסול עוד יערי חמאס. המתח בין הרג הצבאי לדרג המדיני והפיצול האישי, היצרי, בתוך הקבינט מוסיפים את שלהם.

מבחינה צבאית, המתקפה הקרקעית בגזרת האן יונס היא הזדמנות אחרונה, כואבת. מחאן ינון דרומה אין יותר לאן ללכת, לא לחמאס, לא לצה"ל, לא למי ליון וחצי פלסטינים שנעקרו מבתיהם. דיבורי הרהב על כך שצה"ל מכתר את ביתו של יחיא סינוואר הם סיפור שראש הממשלה שלנו מספר לעצמו, מספר לנו. הלחימה ככדה ועולה יום יום בהרוגים מאש חמאס, ממשטענים, מירי ריצודרי. יותר מדי כוחות בשטח צפוף; פחות מדי זמן. המצור מתהדרק, אבל חאן ינון איננה מצדה.

אנחנו מתקרבים ל-100 לוחמים הרוגים מאז תחילת המהלך הקרקעי. המחיר כבר ומייסר. העבודה בשטח מרשימה, המורל גבוה, אבל המטרות טרם הושגו והליחימה רחוקה מסיים. ראייה מפוכחת והנמכת ציפיות, זה מה שנדרש כעת.

טוב יהיה אם הלחימה בחאן ינון תביא להתפרקות אמיתית של חמאס וחיסול שכבת המנהיגות שלו. זאת אפשרות, תקווה, הימור; הסכנה לחייהם של הלוחמים ושל החטופים היא בגדר ודאות.

חמאס נלחם את מלחמת המאסף שלו, גם בצפון הרצועה, בבית-לאהיא ובשג'אעיה ובג'באליה, וגם בדרומה. הוא משגר רקטות, מייצר סרטוני תעמולה, מקבל החלטות על גורלם של החטופים. נכון, צבא של רוצחים ואנסים בני עוולה, ובכל זאת צבא. הכתבים בערוצי הטלוויזיה שעניינם בהרמת המורל הלאומי מתארים אותם כפחדנים עלובי נפש. הלוואי שהיו פחדנים: פחדנים היו יוצאים מהפידים בהמוניהם, בידיים מורמות וברגל לבן.

הקבינט המורחב, עם סמוטריץ' ובן גביר, נדרש לאשר את ההחלטה להרחיב את כניסת מכליות הרלק לרצועה. תהליך קבלת ההחלטות היה מבוכ, על גבול הפתטי. בהתחלה התחייבו נתניהו וגלנט שטיפת סולר לא תיכנס לרצועה. אחר כך אישרו מעט והוסיפו ואישרו עוד. הנימוק היה הלחץ האמריקאי. הרלק הפך מקללה לברכה: עוד דלק נותן עוד זמן, נותן עוד אפשרות לישראל להאריך את הלחימה. הם שכחו שרלק הוא זמן גם בשביל

מחאן ינון
דרומה אין
לאן ללכת, לא
לחמאס, לא
לצה"ל, לא
לפלסטינים
שנעקרו
מבתיהם.
דיבורי הרהב
על כך שצה"ל
מכתר את ביתו
של סינוואר הם
סיפור לעצמו

07/10

27.11x17.74	2/2	עמוד 3	ידיעות אחרונות - המוסף לשבת	08/12/2023	88510015-8
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

בין השורות
מתנהל מאבק
בין רה"מ לשר
הביטחון על
הדימוי שלהם:
כל אחד מהם
דואג שהציבור
יידע שהוא,
רק הוא, מנהל
את המלחמה.
התוצאה:
הם מרבים
להופיע ומרבים
להסתבך

חבריו היו מנומסים פחות. "הציונות הדתית הייתה פעם גשר", אמר איתן הרצל. "היום היא הסיכה לפליגנות. איפה ההנהגה שלה בנושאים כמו קבלת האחר, הדרת נשים, שוויון מגדרי?"

דרור ארו מנה את הנושאים במחלוקת: "אמונה, ערכים, ציות לרבנים ובסוף כן יו"ש לא יו"ש, קדושת האדמה מול קדושת החיים. אני שואל את עצמי אם באמת אנחנו יכולים לגשר על הפער".

עדי סופרית-אני, מנכ"לית פייסבוק (מטא) ישראל ופעילה במחאה, נשאה נאום אמוציונלי. "מה נגיד בעוד עשר שנים על 7 באוקטובר?" שאלה. "האם המוות לא היה לשווא? היינו כפסע ממלחמת אזרחים אמיתית. להחזיר את העם הזה להיות אחד, זה עלינו, על הדרור שלנו. עלינו לתקן כל מה שהתקלקל כאן."

"בימים של (המאבק על) ההפיכה המשפטית עלתה כל הזמן המילה 'התנתקות'. לא הבנתי למה. היום אני מבינה: אני רוצה לבקש סליחה, כי לא היינו שם".

הופתעתי. לא הבנתי מדוע מנכ"לית פייסבוק מביקשת סליחה על אירוע שאיננה אחראית לו. הרבנים התרשמו: הם המשיכו לשוחח עם אנשי "אחים לנשק" בעמידה. לרגעים זה נראה כמו פיוס אמיתי.

עוד ועוד קרקע

למחרת המפגש הרבנים שרקי ופנדל הותקפו ברשת. הם נאלצו לפרסם הסברים. "אנשי 'אחים לנשק' עברו שינויים כדברים מסוימים, אבל לא בכל", הסביר שרקי באתר "סרוגים". "המאורעות טפחו על פניהם, והם מנסים ליצור שיח של אחים".

הרב פנדל שיבה את מפעל הסיוע. "אבל אסור לנו לא להצביע על הסכנה הנוראה מרבניהם. המסר שלהם ברור: המדינה כשלה, בואו נחליף את הימין דחוף; אני חנו המושיעים. הם יעשו הכל כדי להפיל שלטון נבחר. אנחנו צריכים לדאוג שלא יצליחו..."

"צריכים לחדש את ההתיישבות בצפון הרצועה וב- עוד מקומות בעזה, ושהמחיר היחיד שירתיע את הטרור זה אם נשנה את הגבולות וניקה עוד ועוד קרקע", סיכם הרב פנדל את דברי הפיוס. ■

nahumb@yedioth.co.il

נושית יד ונחיה ביחד".

הרב אורי שרקי: "אני דמוקרט. כאשר נלחמתי בעד ההפיכה המשפטית, המשטרית, זה היה מתוך דאגה דמוקרטית אמיתית. אי-ההכרה שלכם בתוקף של המוסדות הדמוקרטיים הכניסה אותי לחרדה".

הרב דוד פנדל: "אני חושד שיש כאן מגמה פוליטית. אני לא מאמין (לכם) שלא רציתם להחליף את השלטון. אני רוצה את יהודה ושומרון. אני רוצה בג'ץ אחר. מה היה האגרוף הזה (במורעות של 'אחים לנשק')? אגרוף מולי? דמוקרטיה זה לא רק שאתם שולטים, זה לא רק הממשלה שלכם".

הרב בני קלמנוזן: "הבן שלי אלחנן ז'ל (שנה) רג קרוב בקיבוץ בארי) סיפר לי שבנסיעה האחרונה שלו רפקו לו על האוטו וצעקו, משתמט. אנחנו חייבים לדבר, אחרת הסיפור יחזור. אני רוצה לשבת עם חבריי הדוסיים (כך?) ולהכות על החזה שלנו על כל מיני דברים שנעשו אצלנו לא כשורה. מן הראוי שגם אתם תכו על החזה שלכם, אחרת יהיה פה יותר גרוע".

הרב ברוך גיגי: "אסור לנו לחכות לשש אחרי המלחמה: כשהמלחמה תיגמר, נחזור למלחמה הפנימית. לא אכפת לי כן ביבי, לא ביבי. אסור לנו לקבל את הדורסנות של צד אחד. אם לא נדאג שהפוליטיקאים שלנו יקשיבו, הם יביאו עלינו חורבן".

הרבנים פנדל ושרקי הם חרד"לים, העורף האידיאולוגי של סמוטריץ' ואבי מעוז; הרבנים קלמי נזון וגיגי מתונים יותר. והיו הנשים: שולמית מלמד, המנהלת של ערוץ 7 החרד"לי, ששאלה את אנשי "אחים לנשק", כולה פליאה, "מה, כל האנשים האלה עובדים בלי משכורת? זה מה שאתם עושים?" והמחנכת אסתי רוזנברג מגוש עציון, אולי המתונה בכל החבורה, אמרה, "אני רוצה שהתלמידות שלי יפגשו אתכם. אם אנחנו רוצים לשנות את ההנהגה, זה ידרוש מרד. בלי מרד משותף זה לא ילך".

"מעולם לא יצאנו נגד החלפת השלטון", אמר להם אייל נווה, מראשי "אחים לנשק". "הסתכלנו על שינוי כללי המשחק, ושם נזעקנו. אנחנו צריכים להקשיב לאחור, והאחר צריך להקשיב לנו. (צריכים) להפסיק את הנושא המגזרי: מה טוב רק לי ולי במקום להסתכל מה טוב לעם ישראל".

אין ספק שצריך לחקור כמה שיותר מהר, אומרים בפרקליטות הצבאית, אבל 48 השעות שעברו לא חוללו שינוי דרמטי. מה שדרמטי הוא הקשיים בתיק. מרגע שנכנסנו לתמונה, השקענו בחקירה את כל המשאבים.

אינני יודע אם היורה הושפע מהקריאות של בן גביר לציבור להתחמש ולירות, אבל האווירה ברחוב, גם בעקבות 7 באוקטובר, גם בעקבות רברי ההסתה של פוליטיקאים ועיתונאים, מזמינה עבירות מהסוג הזה. בן גביר התחפש באחד מחגי פורים לאלאור אוריה, מוודא ההריגה מחברון: הוא חשב שזה חינוכי. עכשיו הוא השר הממונה על ביטחון הפנים, והוא רואה שכל הישראלים יתחפשו לאלאור אוריה, כל יום.

טוב תעשה עיריית ירושלים אם תקרא רחוב על שמו של יובל קסטלמן: זה המעט שניתן לעשות עכשיו, למען אוהביו, לזכר גבורתו.

פיוס, חצי פיוס

ביום ראשון בבוקר הגיעה לחמ"ל של "אחים לנשק" בסינימה סטייט חבורה מכובדת של רבנים, מהבולטים ברבני הציונות הדתית. ח"כ מתן כהנא (המחנה הממלכתי), שיום ואירגן בעמל אין קץ את המשלחת, דאג להזמין גם נשים, רמיות בולטות במגזר הציוני-דתי.

הביקור הוא ציון דרך מעניין ביחסים בין ארגוני המחאה לימין הדתי. הוא לא היה מתאפשר אלמלא המלחמה וההתנגיטות המרשימה של "אחים לנשק" לסיוע לחיילים ולמפונים. השיעור הגבוה של לוחמים דתיים בין הנופלים תרם גם הוא: הכמיהה לאחדות, ה"ביחדנס", היא צו השעה.

כהנא הצליח להביא לפגישה כמה רבנים מהזרם החרד"לי. הם התפתלו בפגישה והתפתלו עוד יותר אחריה. שני הצדדים ישלמו מחיר על הפגישה הזאת, אמר כהנא. להלן ציטוטים נבחרים.

הרב איתן אימון: "להתווכח אפשר. בעבר היו לנו ויכוחים עם שמאלנים, אפילו עם קומוניסטים. אבל השנאה (שלכם)... זה מה ששבר אותי. מאיפה באו (לכם) הכוחות להתנגח בנו? אנחנו חיתנו את הילדים שלכם. ממה אתם מפחדים? ששנים רעות על הראשים שלכם?"